

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndz/1/2016
Identifikačné číslo spisu:	5015200578
Dátum vydania rozhodnutia:	01.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Morava
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5015200578.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Ing. E.W., bytom Y., proti žalovanému Okresnému úradu Žilina, Andreja Kmeťa 17, 010 01 Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu z 31. marca 2015, č. OÚ-ZA-OOP1-2015/015432Hri, o námietke zaujatosti voči sudkyniam Krajského súdu v Žiline vznesenej navrhovateľom, takto

rozhodol:

Sudkyne Krajského súdu v Žiline JUDr. Jana Martinčeková, JUDr. Veronika Poláčková a Mgr. Nora Tomková n i e s ú v l ú č e n é z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp.zn. 20S/121/2015.

Odôvodnenie

Žalobou podanou na Krajskom súde v Žiline sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti vyššie označeného rozhodnutia odporcu.

Na pojednávaní vo veci konanom 12. januára 2016 vzniesol navrhovateľ námietku zaujatosti voči celému konajúcemu senátu krajského súdu námietku zaujatosti, ktorú odôvodnil tak že od roku 2012 tento senát rozhodoval vždy v jeho veciach tak že žaloby ním podané zamietol. Následne po podaných odvolaniach Najvyšší súd v troch prípadoch rozhodol tak že zrušil rozhodnutia tohto senátu a vrátil im vec na ďalšie konanie, pričom v troch ďalších prípadoch ešte Najvyšší súd nerozhodol. Vzhľadom na uvedené si myslí, že tento senát nerozhoduje objektívne ani spravodlivo v konaniach kde vystupuje žalobca, javí sa mu že tento senát mal voči jeho osobe negatívne stanovisko.

Na vznesenú námietku zaujatosti sa všetky členky senátu vyjadrili tak, že k účastníkovi nemajú žiaden vzťah a poznajú iba ako účastníka konania, pričom sa vôbec necítia byť voči nemu zaujaté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci podľa § 16 ods. 1 veta druhá OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP o tom, či je sudca vylúčený, po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu včítane spisu Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Sp/33/2013 dospel k záveru, že námietka zaujatosti nemá oporu v zákone ani v judikatúre súdov včítane Európskeho súdu pre ľudské práva.

Podľa § 14 ods. 1 OSP sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon vo vyššie citovanom ustanovení § 14 ods. 1 OSP konštruuje ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétno označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pocity účastníka o tom, že možno mať pochybnosti o nezaujatosti sudcu, ale musí byť zistený dôvod, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť (k tomu pozri napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 16/00). Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci“.

V zmysle stabilizovanej judikatúry súdov Slovenskej republiky ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva objektívna nestrannosť sa nikdy neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska účastníka alebo sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tu tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán.

Vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z pojednania a rozhodovania vecí môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať (nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. II. ÚS 105/01, Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 23, nález č. 98, str. 11).

Sudcov pomer k účastníkom alebo ich zástupcom môže byť založený predovšetkým na príbuzenskom alebo jemu obdobnom vzťahu, ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský či naopak zjavne nepriateľský. Do úvahy prichádza i vzťah ekonomickej závislosti.

K záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je síce potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý; postačuje, ak možno mať so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom pochybnosti o jeho nezaujatosti.

O takýto prípad sa však v danej veci napriek úvahám žalobcov nejedná.

Najvyšší súd dodáva, že okolnosti uvádzané navrhovateľom ako zakladajúce podľa jeho názoru dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti všetkých konajúcich sudkýň v senáte 20S, jednak vôbec nesúvisia s konkrétnym konaním na krajskom súde, ale s postupom Krajského súdu v Žiline v iných prejednávaných veciach. Výhrady voči uvedeným sudkyňiam prednesené žalobcom na pojednávaní, sú okolnosťami, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávaní veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach, a nie sú dôvodom na vylúčenie sudkyne (§ 14 ods. 3 OSP).

Citované zákonné ustanovenie § 14 ods. 3 OSP výslovne vylučuje, aby by dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí boli okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci. S účinnosťou od 15. októbra 2008 sa rozšírilo negatívne vymedzenie okolností, na ktoré súd neprihliada pri rozhodovaní o vylúčení sudcu tak, že ako dôvod pochybnosti o sudcovej nezaujatosti bol vylúčený dôvod spájaný s jeho rozhodovaním v iných veciach.

V námietke zaujatosti preto účastník nemôže ako dôvod použiť nielen okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci ale od 15. októbra 2008 ani okolnosti spočívajúce v rozhodnutí v inej veci.

Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení, konštantnej judikatúry a zásad Najvyšší súd Slovenskej republiky v danej veci nemohol považovať dôvody, ktoré uviedol žalobca vo svojich námietkach, za dôvody pre vylúčenie konajúcich sudkýň, Krajského súdu v Žiline, z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp.zn. 20S/121/2015.

V danom prípade navrhovateľ neuviedol žiadnu okolnosť, ktorá by mohla vyvolať pochybnosti nezaujatosti z týchto sudkýň, pričom takáto nevyplýva ani z ich vyjadrenia..

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky taktiež dáva do pozornosti žalobcu, že základného práva účastníka konania na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy je možné sa na súde domáhať zákonom stanoveným spôsobom, čo taktiež znamená, že pre úspešné uplatnenie nároku (práva) musí mať tento nárok oporu v hmotnom práve a musí byť uplatnený spôsobom zodpovedajúcim právu procesnému a že v zmysle § 101 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP sú účastníci konania povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne (čo znamená tiež zrozumiteľne) opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu. V zmysle zásady, ktorá platila už v rímskom práve a podľa ktorej „práva patria len bdelym“ („vigilantibus iura scripta sunt“), je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva adekvátne bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať, čo platí nielen o využívaní práv vyplývajúcich z hmotnoprávných predpisov ale aj o využívaní zákonných práv procesných, včítane rešpektovaní príslušných procesných ustanovení.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.